

METTE
SØ

SOMMER-
GRÆS
VINTER-
ORM

ROMAN

POLITIKENS FORLAG

Sommergræs,
vinterorm

Af samme forfatter:

 Petit Petit (2010)
I en snæver vending (2012)
 Snebær (2013)
 fordi at (2015)

Mette S 

Sommergræs,
vinterorm

Roman

POLITIKENS FORLAG

I yearn for happiness
I ask for help
I want mercy
And my love says:

Look at me and hear me
Because I am here
Just for that

JALAL AD-DIN RUMI

Alt i mig er revet fra hinanden og klemt hårdt sammen. Min hud er en skal. Tynd og tør, og den mindste bevægelse, bare en vejrtrækning, pulveriserer de mest porøse steder og blotlægger mig, som jeg er. En hvid slimet klump og synlige blodårer. Luften ætser det ubeskyttede kød. Jeg har lyst til at kradse resten af huden af. Jeg har lyst til at slide mine fingeraftryk til blods. Jeg har lyst til at skrubbe mit ansigt med pimpsten. Men det vil ikke være nok. Intet udenpå kan gøre så ondt som indeni. Jeg falder på knæ og trykker knytnæverne mod klumpen i maven. Pulsens i tarmen kæmper imod, jeg slipper presset og slår mine håndflader følelsesløse mod køkkengulvet. Vil skribe, skribe mig tom, men jeg kan ikke andet end at blotte tænderne og udstøde en knurrende lyd, der slider halsen tør. Intet kan få mig væk fra mig selv. Jeg falder om på siden og trækker benene op til brystet. Mit hår klistrer til panden, mine fingerspidser prikker, mit blik flugter med linoleummet, gulvet dufter af sæbe, jeg orker ikke blinke. I går slog jeg en sølvfisk ihjel. Jeg var halvvejs færdig, da han kommer kravlende. Et kort øjeblik overvejede jeg at fortsætte i et andet hjørne, mens han søgte skjul. Jeg kunne have valgt at give

ham tid. Men så slaskede jeg gulvskrubben hen over ham og rev den lille krop i stumper og stykker. Det plagede mig resten af dagen, og jeg blev ved med at sige til mig selv, at han nok var syg eller gammel. Sølvfisk er hurtige, han var langsom. Sølvfisk er lyssky, solen stod ind ad vinduet. Sølvfisk har det bedst på badeværelser. Hvad var min ret til at slå den lille fyr ihjel? Jeg kan godt lide sølvfisk. På den ene side er de ubetydelige kræ, på den anden side har de overlevet tre hundrede millioner år. Vi mennesker var ikke på tegnebrættet dengang, vi var slet ikke fysisk mulige. På den tredje side er sølvfisk ikke til skade for nogen, og de bliver lige så gamle som små kæledyr, der får frisk hør og nuttede navne. Verdens ældste dyr, en molboøsters, fik et navn. Ming. Opkaldt efter kejserdynastiet i Kina, som herskede, dengang Østers-Ming kom til verden. Hvilket ikke giver mening, når Ming blev fundet på Island. Ingen navngiver sølvfisk. De er selvfølgelig ikke kæledyr, men det er østers heller ikke. Østers-Ming blev først navngivet efter sin død. Jeg navngiver sølvfisken Kokos. Og jeg vil gerne undskylde.

“Undskyld, Kokos. Det var ubetænksomt af mig.”

Nej, det siger man ikke ved drab. Drab er med fuldt overlæg. Det eneste, jeg kan sige, er, at det ikke vil ske igen. Ikke bevidst i hvert fald. Og det er åndssvagt, at jeg har givet ham et navn. Det er værre at have slået Kokos ihjel end at have dræbt en sølvfisk. Og det er patetisk at sige undskyld nu, alt, alt for sent. Og endnu mere patetisk, at jeg ligger her. Som om det ændrer noget.

Jeg rejser mig, fylder vand i elkedlen og tre teskefulde pulverkaffe i kruset, vi købte på Kreta. ‘God has entrusted me with myself’ står der på siden. Vi købte to. Det andet smadrede du, inden vi forlod øen.

“Åh, det er bare en kop,” sagde du.

Jeg åbner køleskabet, mælken er væk, en hel liter minimalmælk, som var der i går. Jeg hælder kaffen ud. På køkkenbordet ved siden af vasken ligger de tre kuverter. De er forskellige i størrelser og kvaliteter, men de har én ting til fælles. Alle tre indeholder et jordskælv. Jeg rører ved dem. Kuverter har været hele mit liv. Nu ligger ruinerne af mit liv i tre kuverter. En kuvert er større end det, den skal rumme. Det er en banal kendsgerning. Et A4-dokument kan ligge i en C4-kuvert, som kan ligge i en B4-kuvert. Jeg tager den største af kuverterne, gul-tonet 120 gram Munken-papir og lige flap.

“De sidste papirer,” sagde bedemanden.

De sidste papirer mellem bedemanden og mig, og min fars sidste papirer. Jeg snuser til kuverten. Cellulose og lim. Det sidste spor af min far dufter af min hverdag.

Den mindste kuvert er den smukkeste kuvert, jeg kender, og foret med musegråt silkepapir. Pantone 442. Jeg har selv valgt nuancen. Den kuvert indeholder også en afslutning. En opsigelse, en bonus og forhåbentlig ikke en anbefaling. Det vil være uværdigt for både Mark og mig.

Den sidste kuvert på bordet er sådan en, du køber i supermarkedet til priser, ingen kan hamle op med. Jeg kender ikke det præcise indhold, men er ikke i tvivl om budskabet. For mens jeg satte min fars urne i jorden og fik de sidste papirer fra bedemanden på min nedlagte far og bagefter kørte ud til den nu nedlagte Karlsens Kuverter og ryddede mit kontor, flyttede du alle dine ting. Og jeg kom hjem til et nedlagt forhold.

Uden spisebordet i køkkenet så jeg, hvor nusset gulvet var. Jeg har aldrig før bidt mærke i beskidthed. Vores

aftale var, uden at vi havde aftalt det, at du vaskede gulv, og jeg vaskede tøj. Nu lå dine tørre kaffeskvulp og råbte ad mig. Jeg fandt spanden frem og brugte både sæbe og Rodalon, og mens jeg vaskede, spekulerede jeg over, hvornår du egentlig var holdt op med at holde vores aftale. Og så skrubbete jeg Kokos ihjel.

Jeg åbner din kuvert og trækker et stykke sammenfoldet papir ud. En clips holder styr på et bundt pengesedler. Teksten er kort:

*Jeg har det dårligt. Jeg har lyst til noget andet.
Jeg har lyst til at have lyst til noget igen.
Her er, hvad jeg skylder dig. Farvel, min ven.*

Jeg folder papiret sammen og lægger det tilbage i kuverten. Det brev er uden tvivl og uden håb for os. Ellers havde du skrevet under. "Dit Du", ville du have skrevet og tegnet et hjerte bag. Dine hjerter er asymmetriske, den højre side buer altid en smule ind i stedet for at bue en anelse ud. Jeg tæller pengene. Ti tusinde kroner. Hvem lægger ti tusinde kroner i kontanter i et afskedsbrev? Hvem fanden tager den sidste sjat mælk med sig? Hvem er du, der gør det?

Jeg drejer hovedet, lytter ind i stuen, hører hestesko mod asfalt fra det åbne vindue derinde.

"Det er en hest," siger jeg, nu hvor du ikke er her til at sige det.

Og jeg behøver ikke se den. Enten trækker den en postvogn eller en ølvogn. Jeg går ind i stuen og kigger ud. Ølvogn. Hvis jeg ikke var mig og skulle leve sammen med mig, ville jeg også blive irriteret på mig. Mit mig. Når jeg hører sirenen fra en brandbil, kan jeg heller ikke lade være med at kigge ud ad vinduet, og stopper den i nærheden,

må jeg ned og se, hvad der foregår. Sidst var der gået ild i en shawarmakødblok. Der var så meget røg, at alle troede, taget stod i flammer. Fire af de store vogne kom. Plus politiet. Plus politiets og brandvæsenets indsatsleder, og måske en ambulance. Ilden i kødet var allerede slukket, da brandfolkene kom, og da jeg kom, var en røgdykker på vej op i en lift for at tjekke og dobbelttjekke, at der ikke lå ulmerier i skorstenen. Brandmandsjobbet er mærkeligt. På en måde er det bedst, hvis der ikke sker noget på en vagt, og sker der noget, er det bedst, hvis det ikke er alvorligt. På en anden måde må det være røvsygt, hvis der slet ikke sker noget. Sådan har jeg det også som brandkigger. Der må ikke være mennesker i fare, men ild i shawarmakød er lige det mindste.

Mine lunger presser mod ribbenene, og jeg opdager, at jeg ikke trækker vejret, og tager en dyb indånding. På en og samme dag blev det dokumenteret, at jeg er kæresteløs, forældreløs og arbejdsløs. Jeg kan ikke gøre for, at fabrikken lukkede, eller at min far døde. Han var gammel. Han var gammel, allerede da jeg blev født. Men dig, hvordan skete det? Diddu kaldte jeg dig engang, lige da vi lærte hinanden at kende. Når vi lå filtret sammen og læste hver sin bog, helt tæt i vores egne verdener, og jeg snusede til dit hår og hviskede: "Diddu, du er forfærdelig dejlig." Og måske sagde jeg det også, når jeg ville opnå noget, blødgøre dig, have dig til at tilgive mig mit mig. Men det var senere, og endnu senere holdt jeg op. 'Diddu' forsvandt fra mit sprog. Nu eksisterer det kun i displayet på min telefon, når jeg ringer til dig.

Jeg kan ikke huske, at du kaldte mig noget.

Kaldte du mig noget?

Der var dengang, hvor du altid hviskede til mig, at jeg

var din kuvert, og du var mit papir. Lige inden du kyssede mig godnat.

“Godnat, lille kuvert,” sagde du som det sidste.

Jeg trækker brevet ud af kuverten igen. Læser niogtyve ord, fem punktummer, to kommaer, et farvel. Brevet er ikke stilet til nogen. Der nævnes en “min ven”, som jeg antager er mig, men som i princippet kan være hvem som helst.

Hvis situationen ikke var, som den var, ville jeg snakke med Mark, vise ham brevet og pengene. Jeg støtter panden mod vindueskarmen. Betændelse i hele kroppen presser i lymferne under armene og i lysken, mine muskler er ømme, mine knæ værker. Hvor patetisk. Hvor er jeg dog et patetisk menneske. Står her og opfinder betændelser. Ondt af mig selv er det eneste, jeg fejler.

Jeg lægger brevet ned i kuverten igen. Man kan hyle, eller man kan handle, og jeg er ikke en hylar, og lige meget hvor dårligt jeg har det, vil der altid være nogen, der har det dårligere end mig. Lige meget hvad, vil jeg stadigvæk være et af verdens mest privilegerede mennesker, som har så meget mere end de fleste andre. Selvom jeg har mistet alt, har jeg stadigvæk mere.

Min far og jeg vidste, at tiden var kort. Om lidt skulle han dø. Jeg sad hos ham hver dag, og vi talte alt igennem. Først fik vi det praktiske på plads, hvor og hvordan han ville begraves, og jeg skrev alt ned. Bagefter snakkede vi om det følelsesmæssige, som ikke var svært, men en letelse. Vi sagde alt, hvad vi havde lyst til og trængte til, lo og græd. Og tit sad jeg med hans hånd i min, og vi var stille, og det var også en samtale. Alligevel var det et chok at se ham i den hvide seng i det hvide rum med det

åbne vindue. Han er døset hen, jeg kysser ham på panden og går ned i cafeteriet og køber en sandwich, sætter mig udenfor i solen og ringer til dig, til Mark og sikkert et par kunder. Jeg var ikke væk i mere end tyve minutter, og på et tidspunkt i løbet af de tyve minutter besluttede min far, at nu var det nu. Præcis fordi jeg ikke var der? Fordi han ikke kunne være far og dø samtidig? Jeg kyssede ham på kinden, strøg håret væk fra hans pande, pressede hans hånd mod mit hjerte. Først der forstod jeg, hvorfor det ikke havde været svært at tale om alt. Når jeg kom til at græde, havde han trøstet mig, og når han græd, havde jeg trøstet ham. Jeg lagde mig op i sengen til ham, som ikke længere var min far, holdt om ham og græd som den eneste af os. Ikke over, at han var død, men over, at han aldrig mere ville være levende.

Mark kom så hurtigt, han kunne. Hans mor kom. Du kom. Havde du allerede besluttet dig? Var den viden med i alle dine kram? Lavede du tankelister over dine og mine ting, mens jeg stod i dine arme og græd? De ti tusinde kroner huskede du at give mig. De var vigtige at få ud af verden. Og elkedlen, den første ting, vi købte sammen, fik jeg, og kruset fra Kreta, overskuds-iPad'en og mit tøj i fire lige høje stabler på soveværelsesgulvet. Ikke tømt ud af skabet i en bunke af vrede og skuffelse, nej, pænt lagt sammen af en, der har lyst til at have lyst igen. Et andet sted end her. Jamen, jeg gider heller ikke være her. Jeg har også lyst.

“Hvad har du lyst til, Billi?” spurgte du ikke om.

“Tak, fordi du spørger,” siger jeg. “Jeg kunne for et eksempel have lyst til at lære at svømme crawl eller få et kung-fu-bælte.”

Jeg gnider mit ansigt. Jeg bliver nødt til at gøre noget.

Ubrugte kuverter ender med at gå op i limningen. Det er et spørgsmål om tid. Og jeg kender mig selv. Jeg er nødt til at blive brugt. Meningen med livet er, at det skal bruges. Meningen må være, at jeg skal bruges. Brug mig. Jeg folder mine hænder og dunker dem mod min mund. Brug mig, brug mig, brug mig, til jeg er brugt op. Telefonen ringer. Jeg stopper dunkeriet og stirrer på den. Når jeg tænker tilbage, vidste jeg måske godt, at han ville dø den dag. Fra morgenstunden hviskede han små opgaver og beskeder og undskyldninger.

“Basse, jeg er lige kommet i tanke om, at i bunken af partiturer ligger Sibelius’ cellosolo. Det er Svends. Vil du ikke sørge for, at han får det retur.”

“Basse, undskyld, at jeg ikke nåede at rydde op i kælderen.”

“Basse, jeg har ikke kunnet ringe til ... Petro skal have besked. Fortæl hende det så blidt som muligt. Fortæl hende også, hvad jeg fortalte dig den anden dag, og sig, at hvis jeg ... nej, det ville være tarveligt nu. Sig kun det andet.”

“Basse, du er et fantastisk menneske. Du må aldrig holde op med at være et fantastisk menneske.”

Telefonen holder op med at ringe, kun for at begynde igen kort efter. Jeg tager den. Måske er det min far.

“Ja?”

“Billi, for helvede, hvorfor tager du ikke telefonen?”

“Jamen ... jeg har lige taget den?”

“Jeg har ringet til dig flere gange om dagen. I en uge. Lagt beskeder, sms'er og alt muligt.”

“En uge? Er der gået en uge? Hvad dag er det?”

“Mandag. Du var heller ikke til svømning forleden. Vi har fået ny træner.”

“Nå, okay.”

“Du lyder kuk. Hvordan har du det? Du ved ... det har været en knaldet tid.”

“Stille og roligt. Hovedet op og benene ned.”

“Bullshit. Sidst, jeg ikke hørte fra dig i en uge, var du indlagt med lungebetændelse. I hvad? 2. klasse? Vi bliver nødt til at snakke, Billi. Om det, der er sket, og hvad der skal ske herfra.”

Interessant, nu vil han gerne snakke. Men den samtale er hurtigt overstået. Kuverten er død, Mark Karlsen, det er sket, og det må du vide bedre end alle andre. Røvslangerøv.

“Hey? Er du der? Jeg er sgu lidt bekymret for dig. Skal jeg ikke komme over? Jeg kommer over.”

Jeg kunne rejse væk. Til steder, hvor folk virkelig har det dårligt. Så kan jeg se, hvor godt jeg har det, selvom jeg har mistet alt. Så er jeg tvunget til at holde op med at være sådan her. Patetisk med ondt af mig selv og betændelse. Og hvis kuverten har det skidt, må A4-papiret have det endnu værre, A4-papiret må have det virkelig dårligt.

Jeg gør det. Jeg rejser væk. Jeg besøger A4-papiret.

“Men, Mark, ved du hvad? Jeg er på vej til Finland.”

“Finland? Hvad skal du i Finland. Hvem fanden tager til Finland?”

Jeg sletter telefonnumrene på alt det, der ikke eksisterer mere. ‘Karlsens Kuvertfabrik’, ‘Diddu’ og ‘Far hjemme’. Jeg kan ikke huske, hvorfor jeg skrev ‘Far hjemme’, det indikerer, at der var en ‘Far ude’. Jeg lukker øjnene og bliver siddende sådan her, indtil der kommer en ordentlig tanke, noget, der er større end mig selv. Min første tanke er, at udvandrerne tog med skib. Ruten startede nordpå og dampede ned langs Europas yderkant og indsamlede

de mænd og kvinder, der håbede på et bedre liv på den anden side af Atlanterhavet. Langt de fleste stod af i USA, resten fortsatte videre til Argentina, og da de gik i land, var de indvandrere. Nogle tog tilbage efter en enkelt høst under den brændende sol, andre satte aldrig mere deres fødder i Danmark og blev begravet side om side i den fremmede jord. Nogle blev store godsejere, andre gik til grunde, ofte de mænd, der ikke fik en kone og slog sig på flasken og kortspil, og så var håbet om en kvinde håbløst. Jeg giver slip på telefonen, lader den falde ned på gulvet. Jeg vil kun flyve direkte. Der er ingen grund til at fordoble pinen med flere lettelser og landinger.

Billis verden eksisterer ikke mere. Faren dør, kæresten går, og jobbet forsvinder, da den tyske mastodont lukker Danmarks allersidste kuvertfabrik.

Alt hvad Billi elsker er væk. For altid. Og hvad er der så tilbage? Billi nægter at have ondt af sig selv og rejser ud i Europa, til Finland, Grækenland og Rumænien, for at finde håb.

Sommergræs, vinterorm er en roman om at være fanget mellem nye og gamle tider, om at skabe og blive skabt.

POLITIKENS FORLAG

